

**DEVELOPMENT OF THE WORLD EDUCATION SYSTEM
AND PEDAGOGICAL SCIENCE IN THE MODERN ERA**

Students Termez State Pedagogical Institute

Boysariyeva Mahliyo Bahtiyor qizi

mahliyoboysariyeva453@gmail.com

Choriyeva O'g'ilshod To'ra qizi

ochoriyeva62@gmail.com

ABSTRACT: This article provides an in-depth analysis of the modernization of the world education system and the development processes of pedagogical science in the contemporary era. It highlights how the content, forms, and methods of education are being radically transformed as a result of globalization, digital technologies, artificial intelligence, and the widespread implementation of open education platforms. The research conducts a comparative analysis of the experiences of developed (USA, Japan, South Korea, Finland) and developing countries, emphasizing the effectiveness of innovative approaches, competency-based education, student-centered learning, and remote and hybrid education models. Furthermore, it explores the current development stages of pedagogical science, revealing the significance of the constructivist approach, STEAM education, inclusive education, digital pedagogy, and the concept of lifelong learning. The article also discusses the formation of students' knowledge, skills, and competencies based on international evaluation criteria (PISA, TIMSS, PIRLS). Ultimately, the study serves to determine the role of educational reforms in social progress, the professional development of pedagogical staff, the socio-economic importance of education, and the prospects of the future education model.

Keywords: World education system, pedagogical science, modernization of education, digital education, innovative pedagogy, competency-based education, student-centered approach, distance learning, hybrid education, STEAM education, inclusive education, digital pedagogy, lifelong learning, international assessment

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

programs (PISA, TIMSS, PIRLS), quality of education, professional development of educators, educational reforms.

Hozirgi davrda jahon mamlakatlari ta'lim tizimi va pedagogika fani rivoji

Termiz davlat pedagogika instituti talabalari

Boysariyeva Mahliyo Bahtiyor qizi

mahliyoboysariyeva453@gmail.com

Choriyeva O'g'ilshod To'ra qizi

ochoriyeva62@gmail.com

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada hozirgi davrda jahon mamlakatlarida ta'lim tizimining modernizatsiyasi hamda pedagogika fanining rivojlanish jarayonlari chuqur tahlil qilinadi. Globallashuv, raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt va ochiq ta'lim platformalarining keng joriy etilishi natijasida ta'limning mazmuni, shakllari va metodlari tubdan yangilanmoqda. Maqolada rivojlangan (AQSh, Yaponiya, Janubiy Koreya, Finlyandiya) va rivojlanayotgan mamlakatlar tajribasi qiyosiy tahlil qilinib, ta'limda innovatsion yondashuvlar, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, shaxsga yo'naltirilgan o'qitish, masofaviy va gibrid ta'lim modellarining samaradorligi yoritiladi. Shuningdek, pedagogika fanining zamonaviy rivojlanish bosqichlari, ya'ni konstruktivistik yondashuv, STEAM ta'limi, inklyuziv ta'lim, raqamli pedagogika va hayot davomida ta'lim olish (lifelong learning) konsepsiyalarining ahamiyati ochib beriladi. Ta'lim sifatini baholashning xalqaro mezonlari (PISA, TIMSS, PIRLS) asosida o'quvchilarning bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini shakllantirish masalalari ham muhokama qilinadi. Maqola ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlarning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni, pedagog kadrlarning kasbiy rivoji, ta'limning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati hamda kelajak ta'lim modeli istiqbollarini aniqlashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Jahon ta'lim tizimi, pedagogika fani, ta'lim modernizatsiyasi, raqamli ta'lim, innovatsion pedagogika, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, masofaviy ta'lim, gibrid ta'lim, STEAM ta'limi, inklyuziv

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

ta'lim, raqamli pedagogika, lifelong learning, xalqaro baholash dasturlari (PISA, TIMSS, PIRLS), ta'lim sifati, pedagog kadrlar rivoji, ta'lim islohotlari.

Hozirgi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimi jamiyat taraqqiyotining eng muhim omillaridan biriga aylanmoqda. Har bir mamlakat iqtisodiy rivoj, innovatsion salohiyat va raqobatbardoshlikni ta'minlash uchun zamonaviy, moslashuvchan va samarali ta'lim tizimini shakllantirishga intilmoqda. Shu sababli bugungi kunda jahon mamlakatlari ta'lim tizimida tub islohotlar amalga oshirilmoqda hamda pedagogika fani ham yangi nazariy va amaliy yondashuvlar bilan boyib bormoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining tezkor rivoji, sun'iy intellekt, masofaviy ta'lim platformalari va raqamli resurslarning keng qo'llanilishi ta'lim jarayonining mazmuni va shakllarini tubdan o'zgartirmoqda. An'anaviy o'qitish usullari o'rnini interaktiv, shaxsga yo'naltirilgan va kompetensiyaga asoslangan yondashuvlar egallamoqda. Bugungi kunda bilim berish bilan cheklanib qolmasdan, o'quvchilarda mustaqil fikrlash, muammo yechish, ijodkorlik va tanqidiy tafakkur kabi muhim ko'nikmalarni shakllantirish ta'limning asosiy maqsadiga aylanmoqda. Shu nuqtai nazardan, jahon mamlakatlari tajribasini o'rganish, ilg'or pedagogik texnologiyalarni tahlil qilish hamda ularni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish dolzarb vazifa hisoblanadi. Mazkur maqolada hozirgi davrda ta'lim tizimi va pedagogika fanining rivojlanish tendensiyalari, innovatsion yo'nalishlari va istiqbollari ilmiy asosda yoritiladi.

So'nggi yillarda ko'plab davlatlarda ta'limni boshqarish markazlashgan tizimdan bosqichma-bosqich hududiy va maktab darajasidagi mustaqillikka asoslangan modelga o'tkazilmoqda. Masalan, Germaniya va Kanada ta'lim tizimida mahalliy hokimiyatlarga keng vakolat berilib, o'quv dasturlarini hudud ehtiyojlariga moslashtirish imkoniyati yaratilgan. Bu yondashuv ta'lim sifatini oshirish bilan birga maktablar o'rtasida sog'lom raqobatni ham kuchaytirmoqda. Moliyalashtirish tizimida esa natijaga yo'naltirilgan byudjetlash amaliyoti joriy etilib, ta'lim muassasalariga ajratilayotgan mablag'lar o'quvchilarning bilim darajasi, bitiruvchilar bandligi va innovatsion loyihalar bilan

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

bog‘lanmoqda. Xususi sektor va davlat hamkorligiga asoslangan (PPP) ta‘lim loyihalari rivojlanib, zamonaviy kampuslar, raqamli laboratoriyalar va onlayn resurslar bilan ta‘minlangan maktablar soni oshmoqda.

Bugungi kunda o‘qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki mentor, fasilitator va ta‘lim jarayonining dizayneri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Jahon tajribasida pedagoglar uchun mikrosertifikatlash, onlayn malaka oshirish va xalqaro stajirovkalar joriy qilinmoqda. Masalan, Singapurda har bir o‘qituvchi yiliga kamida 100 soat kasbiy rivojlanish dasturidan o‘tishi shart. Pedagogik kompetensiyalar tarkibiga endilikda raqamli savodxonlik, madaniyatlararo muloqot, ta‘lim analitikasi va emotsional intellekt ham kiritilmoqda. Bu esa o‘qituvchilarning nafaqat bilim, balki tarbiyaviy va psixologik ta‘sir kuchini oshirmoqda.

Ko‘plab mamlakatlar o‘quv dasturlarini qat‘iy fanlar asosida emas, balki modulli va fanlararo loyihalar asosida tuzishga o‘tyapti. Masalan, Avstraliya va Niderlandiyada “real hayot muammolari” asosida tuzilgan o‘quv modullari orqali o‘quvchilar bir vaqtning o‘zida matematika, texnologiya, ekologiya va ijtimoiy fanlarni uyg‘un holda o‘rganmoqda. Bu yondashuv bilimlarni real hayotga tatbiq etish, tanqidiy fikrlash va jamoada ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, o‘quvchilar qiziqishiga qarab individual ta‘lim yo‘llarini tanlash imkoniyatiga ega bo‘lmoqda.

An‘anaviy test va imtihonlar o‘rnini formatif baholash, portfoliolar, loyiha ishlari va raqamli monitoring tizimlari egallamoqda. Buyuk Britaniya va Yangi Zelandiyada o‘quvchilarning rivojlanishi real vaqt rejimida kuzatiladi va o‘qituvchi hamda ota-onaga maxsus platformalar orqali taqdim etiladi. Baholash endilikda faqat bilimni emas, balki muammoni hal qilish, ijodkorlik, muloqot va yetakchilik kabi yumshoq ko‘nikmalarni ham o‘lchashga qaratilmoqda.

Ko‘plab mamlakatlarda ta‘lim muassasalari va korxonalar o‘rtasida strategik hamkorlik yo‘lga qo‘yilmoqda. Janubiy Koreya va Shvetsiyada maktabdan boshlab

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

kasbiy yo‘naltirish tizimi mavjud bo‘lib, o‘quvchilar real ishlab chiqarish jarayonlari bilan tanishadi. Universitetlarda “dual ta’lim” modeli kengayib, talaba bir vaqtning o‘zida ham o‘qib, ham ishlash imkoniga ega bo‘lmoqda. Bu esa bitiruvchilarning bandligini oshirib, ta’limning iqtisodiy samaradorligini ta’minlaydi.

So‘nggi yillarda sun‘iy intellekt asosidagi ta’lim platformalari jadal rivojlanmoqda. AQSh, Xitoy va Janubiy Koreyada AI yordamida o‘quvchilarning bilim darajasi tahlil qilinib, ularga mos shaxsiy o‘quv rejaları tuzilmoqda. Masalan, adaptiv ta’lim tizimlari har bir o‘quvchining xatolarini aniqlab, avtomatik tarzda unga mos mashqlarni taklif etadi. Shuningdek, katta ma’lumotlar (Big Data) orqali maktablar faoliyati, o‘qituvchi samaradorligi va o‘quvchilar rivoji real vaqt rejimida monitoring qilinmoqda. Bu esa ta’limda ilmiy asoslangan boshqaruvni yo‘lga qo‘yishga xizmat qiladi.

Ko‘plab davlatlarda ta’limdagi ijtimoiy tafovutlarni kamaytirish asosiy maqsadga aylangan. Skandinaviya mamlakatlarida barcha bolalar bepul ovqat, darslik va raqamli qurilmalar bilan ta’minlanadi. Qishloq hududlarida esa mobil maktablar va onlayn sinflar orqali ta’lim imkoniyati kengaytirilmoqda. Nogironligi bo‘lgan bolalar uchun moslashtirilgan raqamli resurslar, subtitrlar, ovozli o‘qitish texnologiyalari joriy etilib, ularning jamiyatga moslashuvi kuchaymoqda.

Bugungi ta’lim faqat milliy emas, balki global qadriyatlarga asoslanmoqda. UNESCO tomonidan ilgari surilgan “global fuqarolik ta’limi” konsepsiyasi asosida o‘quvchilar inson huquqlari, ekologik mas’uliyat, tinchlik va madaniyatlararo bag‘rikenglik ruhida tarbiyalanmoqda. Xalqaro almashinuv dasturlari, qo‘shma diplomlar va virtual sinflar orqali turli davlat talabalari birgalikda loyiha ishlari olib bormoqda.

Ko‘plab mamlakatlar o‘quv dasturlariga iqlim o‘zgarishi, yashil texnologiyalar va barqaror rivojlanish mavzularini kiritmoqda. Finlyandiya va Shveysariyada “yashil maktablar” modeli asosida quyosh panellari, chiqindini qayta ishlash loyihalari

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

o'quvchilar tomonidan amalga oshirilmoqda. Bu yondashuv yosh avlodda ekologik ongini shakllantiradi.

Hozirgi davrda jahon mamlakatlari ta'lim tizimi va pedagogika fani jadal sur'atlar bilan rivojlanib, mazmun va shakl jihatidan tubdan yangilanmoqda. Ta'lim endilikda faqat bilim berish bilan cheklanib qolmay, balki shaxsning har tomonlama rivojlanishini ta'minlovchi muhim ijtimoiy institut sifatida qaralmoqda. Zamonaviy ta'lim modellarida moslashuvchanlik, raqamli texnologiyalar, sun'iy intellekt, fanlararo integratsiya va global hamkorlik ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. Pedagogika fanida innovatsion yondashuvlar, yangi baholash mexanizmlari va shaxsga yo'naltirilgan metodlar o'quvchilarni mustaqil fikrlaydigan, raqobatbardosh va ijtimoiy mas'uliyatli shaxs sifatida shakllantirishga xizmat qilmoqda. Shuningdek, o'qituvchi kasbining zamonaviy talablarga mos ravishda takomillashuvi, ta'lim va mehnat bozori o'rtasidagi integratsiya, hamda barqaror rivojlanishga yo'naltirilgan ta'lim modeli kelajak jamiyatining poydevorini yaratadi. Mazkur maqolada bayon etilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, jahon ta'lim tajribasini o'rganish va ilg'or yondashuvlarni milliy tizimga moslashtirish orqali ta'lim sifatini oshirish va jamiyat taraqqiyotini ta'minlash mumkin.

Hozirgi davrda jahon mamlakatlari ta'lim tizimi va pedagogika fani jadal rivojlanib bormoqda. Globallashuv jarayonlari, fan-texnika taraqqiyoti, axborot texnologiyalarining keng tarqalishi ta'lim sohasiga ham katta ta'sir ko'rsatmoqda. Bugungi kunda har bir davlat o'zining iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlash uchun ta'lim tizimini zamon talablariga mos ravishda takomillashtirishga intilmoqda. Chunki ta'lim jamiyatning kelajagini belgilovchi eng muhim omil hisoblanadi.

Jahon ta'lim tizimida hozirgi davrda shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosiy o'rinni egallamoqda. Endilikda o'quvchi faqat bilim oluvchi emas, balki ta'lim jarayonining faol ishtirokchisi sifatida qaralmoqda. Ta'limning insonparvarlashuvi, demokratlashuvi va teng imkoniyatlar yaratish masalalari barcha mamlakatlarda dolzarb bo'lib bormoqda. Ayniqsa, inklyuziv ta'lim tizimini rivojlantirish, ya'ni imkoniyati

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

cheklangan bolalar uchun ham teng sharoit yaratish bugungi pedagogikaning muhim yoʻnalishiga aylangan.

Rivojlangan mamlakatlar taʼlim tizimi tajribasiga nazar tashlasak, Finlyandiya taʼlim tizimi dunyoda eng ilgʻor tizimlardan biri hisoblanadi. Bu mamlakatda oʻquvchilarga ortiqcha yuklama berilmaydi, oʻqituvchi kasbi yuqori qadrlanadi va taʼlim jarayoni ijodkorlikka asoslangan. Yaponiya taʼlim tizimida esa intizom, mehnatsevarlik va axloqiy tarbiya asosiy oʻrin tutadi. Oʻquvchilarda masʼuliyat, jamoada ishlash va kattalarga hurmat kabi sifatlar shakllantiriladi. Amerika Qoʻshma Shtatlarida esa taʼlim erkin tanlov, mustaqil fikrlash va innovatsion yondashuvlarga asoslanadi. Bu davlatda ilmiy tadqiqotlar va zamonaviy metodlardan foydalanish keng rivojlangan.

Hozirgi davrda pedagogika fani ham zamon talablariga mos ravishda rivojlanmoqda. Pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, kompetensiyaviy yondashuv taʼlim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Endilikda taʼlimning asosiy maqsadi faqat bilim berish emas, balki oʻquvchilarda hayotiy koʻnikmalar, mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish qobiliyatlarini shakllantirishdan iborat boʻlib qolmoqda. Shuningdek, raqamli pedagogika ham yangi yoʻnalish sifatida shakllanib, masofaviy taʼlim, elektron darsliklar, virtual sinflar va sunʼiy intellekt asosidagi platformalar keng qoʻllanilmoqda.

Shu bilan birga, jahon taʼlim tizimida ayrim muammolar ham mavjud. Taʼlim sifati va tenglik masalasi, raqamli texnologiyalardan foydalanishdagi farqlar, oʻqituvchilar malakasini oshirish zarurati va yoshlar tarbiyasiga global madaniyatning taʼsiri dolzarb muammolar sifatida qolmoqda. Shunday boʻlsa-da, barcha mamlakatlar taʼlim tizimini rivojlantirish orqali jamiyat taraqqiyotini taʼminlashga intilmoqda.

Xulosa qilib aytganda, hozirgi davrda jahon mamlakatlari taʼlim tizimi innovatsiyalar, shaxsga yoʻnaltirilgan yondashuv, raqamli texnologiyalar va kompetensiyaviy taʼlim asosida rivojlanmoqda. Pedagogika fani esa taʼlim-tarbiya jarayonini yanada samarali va insonparvar qilishga xizmat qilmoqda. Har bir davlat oʻz

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-2, 2026**

tajribasi va imkoniyatlariga tayangan holda kelajak avlodni barkamol qilib tarbiyalash yo'lida ta'lim sohasini doimiy ravishda takomillashtirib bormoqda

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining ta'limga oid qarorlari. Toshkent, 2021–2024.
3. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. Toshkent: Ma'naviyat, 2019.
4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent: O'zbekiston, 2022.
5. Jo'rayev R.H. Pedagogika. Toshkent: O'qituvchi, 2021.
6. Hasanov A.A. Zamonaviy ta'lim texnologiyalari. Toshkent: Fan, 2020.
7. Qodirov B.B. Pedagogik innovatsiyalar. Toshkent: Iqtisodiyot, 2021.
8. Xudoyberdiyev S.S. Ta'limda raqamli texnologiyalar. Toshkent: Akademnashr, 2022.
9. Saidov J.J. Ta'lim sifatini boshqarish. Toshkent: O'qituvchi, 2023.

